

4th week

R Reis in de nacht

2020 Vasten Online retraite met sint Jan van het Kruis

Evangelie : Jezus, licht van de wereld, geneest een blinde (Joh 9)

« In die tijd zag Jezus in het voorbijgaan een man die blind was van zijn geboorte af. Zijn leerlingen vroegen Hem : "Rabbi, wie heeft gezondigd, hijzelf of zijn ouders, dat hij blind geboren werd ?" Jezus antwoordde: "Noch hij, noch zijn ouders hebben gezondigd, maar de werken Gods moeten in hem openbaar worden. Wij moeten de werken van Hem die Mij gezonden heeft verrichten zolang het dag is. Er komt een nacht en dan kan niemand werken. Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht der wereld. " Toen Hij dit gezegd had, spuwde Hij op de grond, maakte met het speeksel slijk, bestreek daarmee de ogen van de man en zei tot hem: "Ga u wassen in de vijver van Siloam," – wat betekent: gezondene. Hij ging ernaar toe, waste zich en kwam er ziende vandaan. [...]

Jezus vernam dat men [de Farizeeën] hem buitengeworpen had en toen Hij hem aantrof, zei Hij : "Geloof ge in de Mensenzoon ?" Hij antwoordde : "Wie is dat, Heer ? Dan zal ik in Hem geloven." Jezus zei hem : "Gij ziet Hem, het is Degene die met u spreekt." Toen zei hij: "Ik geloof, Heer." En hij wierp zich voor Hem neer. »

1. Meditatie van de week:
een blind vertrouwen

« Nacht van de zintuigen » en
« nacht van de geest »

Ons pad naar de Karmel heeft een beslissende wending genomen met de ontmoeting van de Samaritaanse vrouw rond de Bron van Jacob. Wij kwamen erachter dat deze route eigenlijk een innerlijk pad naar het centrum van onszelf is. En om deze reis naar binnen te gaan, is het noodzakelijk om onze externe gevoeligheid te verzachten en te hervormen. Johannes van het Kruis noemt deze dubbele beweging van verstilling en bekering, een « nacht ».

« 'Nacht' noemen wij hier het ontberen van het genot, gelegen in alle dingen die wij nastreven. De nacht is immers niets anders dan het ontberen van licht en bijgevolg van alles wat men door middel van het licht kan waarnemen. Hierdoor blijft het gezichtsvermogen in het duister en zonder object. Zo kan men ook van het stilleggen van het streefvermogen zeggen dat het een nacht is voor de ziel. Want als de ziel het genot ontbeert, gelegen in de dingen die zij nastreeft, dan is dit hetzelfde als los van alles in het donker staan. » (BK I 3, 1)

De vasten is een bevoorrechte tijd voor de beleving van kleine zintuiglijke nachten: ervoor kiezen om mijn dagelijkse "schermtijd" te beperken, kan emotionele frustratie veroorzaken. Mijn affectiviteit ervaart gebrek en verliest zijn herkenningstekens. Maar door vrijwillig mijn affectiviteit in de nacht te plaatsen, ver van het schermlicht, kies ik ervoor om mij te laten verlichten door een ander licht, een meer innerlijk, zelfs als mijn gevoeligheid kunstlicht blijft eisen... Ik begrijp dat **mijn gevoelens overstijgen, noodzakelijk is om te groeien in het spirituele leven om vrijer te worden**. Zonder deze "nacht van de zintuigen", zal ik altijd in spirituele kinderachtigheid blijven! Maar misschien moet ik ook een 'nacht van de geest' ervaren, een diepere omvorming van mijn intelligentie, van mijn wil en van mijn geheugen, die moeten worden verlicht door het geloof, de liefde en de hoop. God wil mij volledig omvormen, naar lichaam en ziel, of volgens de woordenschat van Johannes van het Kruis, "zintuigen" en "geest". Dus, ik moet de nacht van de zintuigen en de nacht van de geest beleven om meer te lijken op Christus op de dag van het Paaslicht.

- **De keuze voor het vertrouwen**

We ontmoeten deze zondag een nieuw personage, ook anoniem, een blinde man vanaf de geboorte. Deze man beleeft de ervaring van de nacht sinds zijn geboorte, aangezien zijn gezichtsvermogen er nooit is geweest. Zijn gevoeligheid is daarom ontwikkeld doorheen zijn andere zintuigen, m.n. het gehoor waardoor hij een relatie kan aangaan met Jezus. Niet zien verwijdert een hindernis voor een ontmoeting want het neemt de vooroordelen in verband met uiterlijkheden, weg. Geen lange inleidingen om kennis te maken: Jezus handelt onmiddellijk om deze man te genezen door aanraking. Maar het belangrijkste zal zich afspelen via het luisteren: **"Ga u wassen in de vijver van Siloam."** Deze blinde kan zich best wel afvragen wat deze rabbi Jezus wil en of het geen manier is om hem te vernederen. Het is niet voor niets dat de wet van Mozes verbiedt een blinde te doen vallen (Lev. 19,14): de menselijke slechtheid vraagt om voorzichtigheid met kwetsbare mensen. Toch kiest deze man ervoor om de onbekende te vertrouwen en zie,

zijn ogen openen zich in contact met het water van de Siloamvijver. Dit aankondigde water door de Gezondene, die Jezus is, roept de genade van het doopsel op: **het sacrament van het doopsel geeft het geloof, het vermogen om te zien zoals Jezus ziet.** De blinde wordt een ziener. Een eerste daad van vertrouwen in Jezus leidt hem op de weg van het geloof, dat getest gaat worden door de scepsis van de Farizeeën. Maar het geloof van de ex-blinde zal zich steeds meer doen gelden tot het ogenblik dat hij eindelijk Jezus oog in oog zal zien, de Mensenzoon, en zich zal kunnen neergooien voor hem.

• Geloof boven de rede

Om ons naar de heiligheid te begeven en om onze wil te verenigen met die van de Heer is het niet genoeg om onze gevoelens te overstijgen en aldus de nacht van de zintuigen te beleven. Het is ook belangrijk om dieper te gaan en de pretentie van onze intelligentie te overstijgen. **God is altijd meer dan wat we erover voelen, maar ook meer dan wat we erover begrijpen.**

« Om zich door het geloof goed te laten leiden tot die toestand moet de ziel in het duister blijven op het niveau dat betrekking heeft op de schepselen en het tijdelijke, dit is het zintuiglijk en lager niveau, (...) Zij moet ook blind worden in het duister verkeren op het niveau dat betrekking heeft op God en het geestelijke, dit is het redelijk en hoger niveau. (...) Wanneer een ziel immers tot de bovennatuurlijke omvorming wil komen, dan is het duidelijk, dat zij in duisternis moet verkeren met betrekking tot alles wat haar natuur bezit, dit is het zintuiglijke en het redelijke, en dat zij zich daarboven moet verheffen. » (BK II 4,2)

• Het licht van het geloof

Om in geloof te groeien, moet je accepteren ergens onze intelligentie in duisternis te hullen. **Geloof kan zeker de rede nooit tegenspreken, maar het opent de rede tot het grotere.**

Het onthult onbekende realiteiten:

« Als men aan een blindgeborene, die nooit een kleur gezien heeft, zou gaan vertellen hoe de witte of gele kleur er uitziet, dan zou hij daarvan, hoeveel men er ook over vertelde, niet meer begrijpen dan vroeger. Want hij heeft nooit zulke kleuren of iets dergelijks gezien, zodat hij er niet over kan oordelen. Alleen de naam ervan zou hem bijblijven, omdat hij die kan opnemen met het gehoor, maar een vorm of voorstelling ervan niet, omdat hij die nooit gezien heeft. Zo is het ook gesteld met het geloof ten opzichte van de

ziel. Want het zegt ons dingen die wij nooit gezien of gehoord hebben noch in zich noch in wat er op lijkt ; want dat is er niet. » (BK II 3,2,3)

Omdat **het geloof ons toegang geeft tot een ongelooflijke kennis**, desoriënteert het onze manier van denken. Het is net een te sterk licht die onze reden verblindt:

« **Daardoor komt het dat dit alles overtreffende licht, dat het geloof aan de ziel verleent, voor de ziel zelf donkere duisternis is.** Het meerdere berooft en overwint immers het mindere. Zo berooft het licht van de zon alle andere lichten, zodat als zij schijnt, deze niet meer de indruk maken licht te zijn. Zij wint het van ons gezichtsvermogen : eerder verblindt zij het en berooft er ons van dan dat zij het ons geeft. Haar licht staat immers in geen verhouding tot ons gezichtsvermogen en gaat het ver te boven. Zo onderdrukt en overwint het licht van het geloof door zijn grote overmaat het licht van het verstand. Uit zichzelf strekt dit zich immers slechts uit tot het natuurlijke weten, ofschoon het geschiktheid bezit voor het bovennatuurlijke, wanneer onze Heer het bovennatuurlijke activiteit wil verlenen. (...) **Het is dus duidelijk dat het geloof voor de ziel een donkere nacht is.** Op deze wijze geeft het haar licht. Hoe meer het haar in het duister hult, des te meer licht geeft het haar van zichzelf. Want door te verblinden geeft het geloof licht. (...) Hiermee geeft hij duidelijk te verstaan dat de ziel in duisternis moet zijn om langs deze weg licht te ontvangen. » (BK II 3, 1 4,6)

Dit is een paradox: het veiligste licht bevindt zich in de nacht, verbonden aan het geloof! Inderdaad, het meest geschikte middel voor onze mars naar God is noch ons gevoel, noch ons vermogen om te analyseren, noch onze wilskracht, maar het is ons geloof, gekoppeld aan de twee andere theologale deugden, de hoop en liefde. **Geloof raakt God in het hart en is dus de meest betrouwbare lichtbron.** Zeker het desoriënteert mijn gevoel en mijn manier van denken, maar dit is [nodig om deze wijzen van voelen en denken] om te keren. Concreet betekent dit dat ik in mijn gebedsleven de wegen moet aanvaarden waarlangs de Heer mij leidt, zonder te voelen, noch meteen te begrijpen, ook al vind ik ze pijnlijk en lang. Mijn enige wapen is te geloven, zoals een blinde, moge God mij leiden op de goede weg, onderscheidend met een goede begeleiding de roep van God en wat mijn gevoel en mijn rede beleven.

- **Het geloof als gids**

«**Zo komt de ziel in het donker een heel eind dichterbij de vereniging door middel van het geloof dat ook duister is,** en zo schenkt het geloof haar een wonderbaar licht. (...) Wanneer men dus op deze weg zijn vermogens blind maakt, moet men licht zien. Dit zegt de Zaligmaker in het Evangelie (Joh.9,39) als volgt : Tot een oordeel ben Ik in deze wereld gekomen, opdat de niet-zienden zouden zien en de zienden blind worden. Dit moet men met betrekking tot deze geestelijke weg letterlijk nemen, namelijk zo dat de ziel die in het donker blijft en blind is voor al haar eigen en natuurlijk licht, op bovennatuurlijke wijze zal

zien, en dat zij die op eigen inzicht wil steunen, des te meer verblind zal worden en zal blijven staan op de weg der vereniging.» (II MC 4,6, 7)

Weigeren om aan onze ideeën en aan onze indrukken van God voorbij te gaan, houden ons binnen een spirituele stagnatie. Doen alsof we de weg zien door onszelf, is de plaats van God innemen en ver weg afdwalen van de top van de Karmel ...:

*« Het geloof is verheven boven alle begrijpen, smaken, voelen en verbeelden. Als zij in dit opzicht niet blind wordt en niet geheel en al in duisternis blijft, dan komt zij niet tot wat meer is, namelijk tot wat het geloof leert. De blinde, die niet helemaal blind is, laat zich niet goed leiden door de blindengeleider. Integendeel : omdat hij een beetje ziet, meent hij het best te kunnen gaan langs de weg die hij ziet, omdat hij geen andere en betere wegen opmerkt. Zo kan hij ook degene die hem leidt en meer ziet doen dwalen. Want uiteindelijk kan hij meer bevelen dan de geleider. Al is wat de ziel uit eigen kracht kent of smaakt of gewaarwordt nog zo veel, het is toch altijd nog maar weinig en lijkt niet op wat God werkelijk is. Als nu de ziel op iets daarvan steunt om over deze weg te gaan, zal zij gemakkelijk verdwalen of tot staan gebracht worden, **omdat zij niet helemaal blind wil blijven in het geloof, dat haar ware gids is.**» (BK II 4,2,3)*

Dus ontdekken we in onze reisroute dat onze beste gids niet buiten onszelf is. Hij is in ons: het is ons geloof in Jezus. Dit geloof dat een geschenk is van God, ontvangen bij ons doopsel, is een innerlijke kracht, waar wij elke dag beroep moeten op doen om door te gaan op onze levensweg. Natuurlijk is dit geloof niet magisch: ze moet gevoed worden door het Woord van God en door de sacramenten; zij moet in praktijk worden gebracht in ons leven van elke dag omdat het niet alleen om onze innerlijkheid gaat. Maar ze is ons meest intieme goed en het meest kostbare. Laten we er zorg voor dragen en "laat ons geloven in ons geloof" zoals de zalige Marie-Eugène van het kind Jezus het zei.

fr. Jean-Alexandre van het Lam, ocd (klooster Avon)

2. Drie spirituele wegen voor deze week

1. Bedank ik de Heer regelmatig voor de gave van het geloof en van de doop?
2. Ik kan me de tijden herinneren dat de hoogmoed van de kennis me van de Heer heeft verwijderd.
3. Begin ik elk van mijn gebedstijden met een geloofsdaad in de aanwezigheid en het geheime handelen van God, ver buiten wat ik voel en begriep?

Maandag 23 maart : het geloof boven alles

« Als gij geen wondertekenen ziet, zei Jezus tot hem, 'dan gelooft gij niet.' » (Joh. 4, 48)

« Het geloof is verheven boven alle begrijpen, smaken, voelen en verbeelden.» (BK II 4, 2)

In navolging van al diegenen die God gezocht hebben, vraag ik : « Heer, vermeerder mijn geloof! »

Dinsdag 24 maart : verlangen wat echt goed is.

« Wil ge gezond worden? » (Joh 5, 6)

« Van de rijkdommen van God kan men in één uur méér verwerven dan van de onze gedurende het gehele leven. » (Spreuken b, 55)

Ben ik ervan overtuigd dat God mij in een oogwenk meer kan geven dan de vrucht van alle inspanningen van mijn bestaan? Als dat zo is, leer ik God te vragen wat ik echt nodig heb.

Woensdag 25 maart : De Aankondiging van de Heer vieren

« Zie de dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord. » (Lc 1, 38)

« Daarop riep Hij een aartsengel, die Sint-Gabriël genoemd werd

en Hij zond hem naar een meisje, dat de naam droeg van Maria.

Haar instemming mocht 't mysterie tot verwerkelijking brengen,

Waarbij de Drie-ene Godheid met het vlees het Woord bekleedde.

En al wrochtten Drie dit wonder, het voltrok zich aan die Ene ;

en het Woord is vlees geworden in de schoot der Maagd Maria. (Romance 8)

Ik wend me tot de Maagd Maria en zeg met haar mijn "ja" tegen God.

Onze Lieve Vrouw van Impannata
Rafaël 1513-1514

Donderdag 26 maart : de Schriften onderzoeken

« *Gij onderzoekt de Schriften in de mening daarin eeuwig leven te vinden, maar juist dezen getuigen over Mij.* » (Joh 5, 39)

« Al lezende moet ge zoeken; dan zult ge vinden door te overwegen. Al biddende moet ge roepen ; dan zal men u opendoen door de beschouwing. »
(Spreuken b, 79)

Hoeveel tijd besteed ik aan het lezen en mediteren over het Woord van God?

Vrijdag 27 maart : Jezus vergezellen op de kruisweg

« *Want als de rechtvaardige een zoon van God is, dan zal die het voor hem opnemen en hem redden uit de hand van zijn tegenstanders.* »
(Wijsh. 2, 18)

« Neem in tegenspoed onmiddellijk vol vertrouwen uw toevlucht tot God ; dan zult ge versterkt, verlicht en onderwezen worden. »
(Spreuken a 63)

Op deze vrijdag van de veertigdagentijd, beleef ik met Jezus de kruisweg; ik heb bijzondere aandacht voor zijn houding tegenover zijn rechters: Hij vertrouwt zichzelf toe aan de Vader.

**Christus aan de geselkolom
Caravaggio 1606-1607**

Zaterdag 28 maart : door God gegeven waardigheid.

« Nooit heeft iemand zo gesproken als die man. »
(Joh. 7,46)

« De gehele wereld is nog niet één enkele gedachte van een mens waard. Daarom moeten wij ze aan God alléén wijden. Derhalve is iedere gedachte, die niet op God gericht wordt, aan Hem ontstolen. » (Spreuken b 37)

Ik probeer me meer bewust te worden van mijn waardigheid en die van ieder mens.